

Центр «Нова Європа»
Київ

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Публікація видана в межах
Ініціативи з розвитку
аналітичних центрів в Україні,
яку виконує Міжнародний фонд
«Відродження» у партнерстві
з Ініціативою відкритого
суспільства для Європи (OSIFE)
за фінансової підтримки
Посольства Швеції в Україні.

Думки та позиції викладені у цій
публікації є позицією автора та
не обов'язково відображають
позицію Посольства Швеції
в Україні, Міжнародного фонду
«Відродження» та Ініціативи
відкритого суспільства для
Європи (OSIFE).

Опитування

<http://neweurope.org.ua/>
info@neweurope.org.ua

<https://www.facebook.com/NECUkraine/>

https://twitter.com/NEC_Ukraine

https://t.me/n_e_c

Центр «Нова Європа», 2018

НА ЯКУ ДОПОМОГУ УКРАЇНЦІ ОЧІКУЮТЬ ВІД ЄС ТА США?

ВИСНОВКИ:

- Українці прагнуть більшого тиску на владу зі сторони Євросоюзу для прискорення реформ;
- Більшість українців вважають необхідними проєвропейські реформи, навіть якщо ЄС не надаватиме Україні перспективу членства;
- Кожен п'ятий українець вважає, що США мають надати безпекові гарантії для України;
- За інтеграцію до Євразійського союзу з Росією і відмову від євроінтеграції виступають лише 6,8% українців;
- Українці у цілому не чекають на гроші від ЄС і США. Лише 7% українців прагнуть фінансової допомоги від ЄС і ще менше (4,7%) респондентів очікують грошей від США.

Українці в цілому переконані в необхідності допомоги зі сторони ЄС і США. Досить незначна кількість громадян виступають проти допомоги західних урядів. Найбільша кількість тих, хто б відмовився від зовнішньої підтримки мешкає на Сході України. Такі відповіді на запитання Центру «Нова Європа» було отримано в рамках опитування, здійсненого Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Київським міжнародним інститутом соціології з 16 по 28 серпня 2018 року. Опитано 2041 респондент похибка – 2,3%).

ДОПОМОГА НЕ БУВАЄ ЗАЙВОЮ

Країни Європейського Союзу та Сполучені Штати розпочали підтримку реформ в Україні фактично одразу після розвалу Радянського Союзу. Серйозно допомога збільшилися і урізноманітнилися після початку російської агресії в 2014 році. Йдеться не лише про багатомільярдну фінансову допомогу для просування реформ, але також і про консультаційну підтримку, а також — що особливо важливо — про політичну підтримку. Українці особливо цінують і відзначають сприяння міжнародних партнерів у безпековій сфері. Під час передвиборчої кампанії дедалі частіше лунають заяви про «зовнішнє управління», втручання у внутрішні справи, про втрату суверенітету через підтримку зі сторони західних країн — здебільшого такі ідеї поширюють політики проросійського крила (фактично вони повторюють риторику, властиву для інформаційного простору Росії).

Соціологічне опитування продемонструвало, що в Україні немає одностайності щодо того, яка допомога зі сторони США та Євросоюзу необхідна найбільше.

Досить незначна кількість громадян вважає таку підтримку зайвою: категорично проти допомоги ЄС виступає лише 12,1% респондентів

Проте досить незначна кількість громадян вважає таку підтримку зайвою: категорично проти допомоги ЄС виступає лише 12,1% респондентів, дещо більша частка виступає проти допомоги США — 16,5%. Найбільше противників західної допомоги мешкає на Сході та Півдні України. Так, проти допомоги ЄС виступає 47,8% респондентів східних і

південних областей, проти допомоги США — 65% опитаних цього ж регіону. У західних областях цей показник не дотягує і до 5%, у центральних областях близький до 10%. Вочевидь, проросійські політичні сили, експлуатуючи тему «зовнішнього втручання», орієнтуються на громадян саме Півдня та Сходу.

ЗАПИТ НА ТИСК

Із усіх видів підтримки українських реформ Європейським Союзом громадяни країни віддають перевагу більш потужному тиску на можновладців. «ЄС має більше тиснути на українську владу в питанні реформ» — цей варіант обирали українці найчастіше (28%). Друге за популярністю очікування українців — ЄС повинен припинити давати гроші, бо їх розкрадають можновладці (16,5%). Третє місце посіла відповідь «ЄС має більш відкрито протистояти Росії».

Серед українців помітний тренд на потужніше втручання західних урядів у питанні реформ

Серед українців, таким чином, помітний тренд якраз на потужніше втручання західних урядів — це може бути пов'язано з тотальною недовірою до державних інститутів в Україні і більшою довірою до західних держав. Три роки тому аналітики Центру «Нова Європа» уже ставили аналогічне питання українцям — очікування українців щодо допомоги ЄС за цей період фактично не змінилися. У 2015 році респонденти так само прагнули більшого тиску ЄС на українську владу в питанні реформ (30,12%). Недовіра до української влади проявлялася і в іншій відповіді — «ЄС

робить достатньо, тепер час діяти українській владі (у 2015 році цей показник сягав майже 27%, зараз суттєво знизився до майже 10%). Кожен п'ятий українець (22%) вважав, що «ЄС повинен припинити давати гроші, бо їх розкрадають можновладці» — зараз цей рівень дещо знизився (до 16,5%). Цьогорік, як бачимо, цей варіант також потрапив до трійки очікувань українців. Відмінності помітні у кількох відповідях. Так, три роки тому удвічі більше українців вважало, що ЄС має надсилати своїх радників (у 2015 році цей показник становив 12,56%, а зараз — 6,2%). Раніше фактично кожен п'ятий українець розраховував, аби ЄС більше підтримував талановиту молодь (19,74%), наразі цей показник впав до 13,1%. Хоч несприйняття допомоги ЄС і дуже низьке в Україні, але також помітний тренд на зростання цього показника: у 2015 році категорично проти допомоги ЄС виступало 4,69%, а зараз — 12,1%.

Хоч несприйняття допомоги ЄС і дуже низьке в Україні, але також помітний тренд на зростання цього показника: у 2015 році категорично проти допомоги ЄС виступало 4,69%, а зараз — 12,1%

БЕЗПЕКОВИЙ ХАРАКТЕР ОЧІКУВАНЬ

Серед українців досить високі очікування на допомогу саме в безпековій сфері. Це помітно як в результатах відповідей щодо підтримки ЄС, так і Сполучених Штатів. Так, 16,3% українців вважають, що ЄС має більш відкрито протистояти Росії, майже 15% українців вважають, що ЄС має проявляти більший інтерес до захисту українського

кордону і надати Україні зброю. Найбільше розраховують на таку підтримку громадяни Заходу і Центру держави — так, у цілому 42% респондентів цих регіонів виступають за помітнішу протидію ЄС російській агресивній політиці. Із безпековим виміром пов'язані очікування українців від Сполучених Штатів Америки — перша трійка очікувань пов'язана саме з безпекою. Пальма першості за відповіддю про безпекові гарантії: 20,6% респондентів вважають, що США мають надати безпекові гарантії для України.

Пальма першості за відповіддю про безпекові гарантії: 20,6% респондентів вважають, що США мають надати безпекові гарантії для України

Друге за популярністю очікування: 17,8% переконані, що США мають запровадити нові санкції проти Росії. Третя за популярністю відповідь: 14% опитаних відповіли, що США мають підтримати членство України в НАТО. Відповіді із, так би мовити, цивільного сектору (радники для реформ, підтримка молоді, фінансова допомога) здебільшого не перевищують 10%. Так, наприклад, відповідь «США повинні давати більше грошей» обрали лише 4,7% українців. Якщо говорити про регіональний вимір, то на Сході та Півдні якраз переважали очікування підтримки соціального спрямування — 17,4% респондентів Сходу вважають, що США повинні підтримувати громадянське суспільство. Крім того, на Сході найвищий рівень несприйняття допомоги Штатів — 42,2%, на Півдні цей показник також досить значний (22,8%). Цікаво, що чимала кількість респондентів Півдня — 17,4% — обрала відповідь «США мають надати безпекові гарантії для України» (це співмірно з Заходом, де 22,2% опитаних обрали цей же варіант).

ВІДСУТНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВИ ЧЛЕНСТВА — НЕ ПРИВІД ДЛЯ ЗГОРТАННЯ РЕФОРМ

Більшість українців вважають, що держава і надалі має впроваджувати проєвропейські реформи, навіть якщо ЄС не надаватиме Україні перспективу членства. 39,3% респондентів вважають, що такі реформи потрібні насамперед самій Україні, 20,8% опитаних відповіли, що в Україні просто немає іншого вибору, як рухатися в напрямку євроінтеграції (незалежно від членства). Лише 17,4% українців переконані, що ці так звані «європейські реформи» Україні не потрібні, ще 6,8% вважає, що Україні потрібно розвернутися в напрямку інтеграції до Євразійського союзу з Росією. Таким чином, можна говорити, що табір прибічників руху шляхом єврореформ утричі більший, ніж табір опонентів.

Таким чином, можна говорити, що табір прибічників руху шляхом єврореформ утричі більший, ніж табір опонентів

Природно, що респонденти, які виступають за розворот у бік Росії, мешкають на Півдні і Сході (15% і 10,4% відповідно). Між тим непотрібними такі реформи вважають не лише представники Півдня і Сходу, але і громадяни центральних областей (17,1%). Група прибічників проєвропейських реформ поширена в регіональному плані досить рівномірно: так, 38,4% представників Сходу вважають, що ці реформи потрібні насамперед Україні; на Заході цей показник вищий лише на 11,8%. Відтак можемо говорити про однозначну єдність українців щодо підтримки проєвропейських реформ, але з, так би мовити, патріотичним акцентом: це потрібно передовсім Україні, а не Євросоюзу.

Можемо говорити про однозначну єдність українців щодо підтримки проєвропейських реформ, але з, так би мовити, патріотичним акцентом: це потрібно передовсім Україні, а не Євросоюзу

У цілому видно, що суспільний запит серед українців на проєвропейські реформи, попри відсутність перспективи членства в ЄС, залишається стабільно високим. У 2016 році на прохання аналітиків Центру «Нова Європа» соціологи GfK Ukraine ставили українцям запитання: «Що слід робити українській владі, якщо Євросоюз не дасть Україні перспективу членства найближчим часом?». Два роки тому 46% обрали варіант «Спочатку треба провести реформи, а потім говорити про членство в Євросоюзі». Вступ до Євразійського союзу, якщо Україна не отримає найближчим часом від ЄС перспективу членства, підтримувало лише 6% українців¹.

¹ Результати опитування GfK Ukraine, проведеного на замовлення аналітиків Центру «Нова Європа». Під час дослідження було опитано 2000 осіб віком від 16 років та старше в усіх областях України, окрім АР Крим. У Донецькій та Луганській областях опитування проводилися тільки на території, що контролюються Україною. Опитування здійснювалося з 29 березня по 17 квітня 2016 року. Похибка дослідження становила 2,2%.

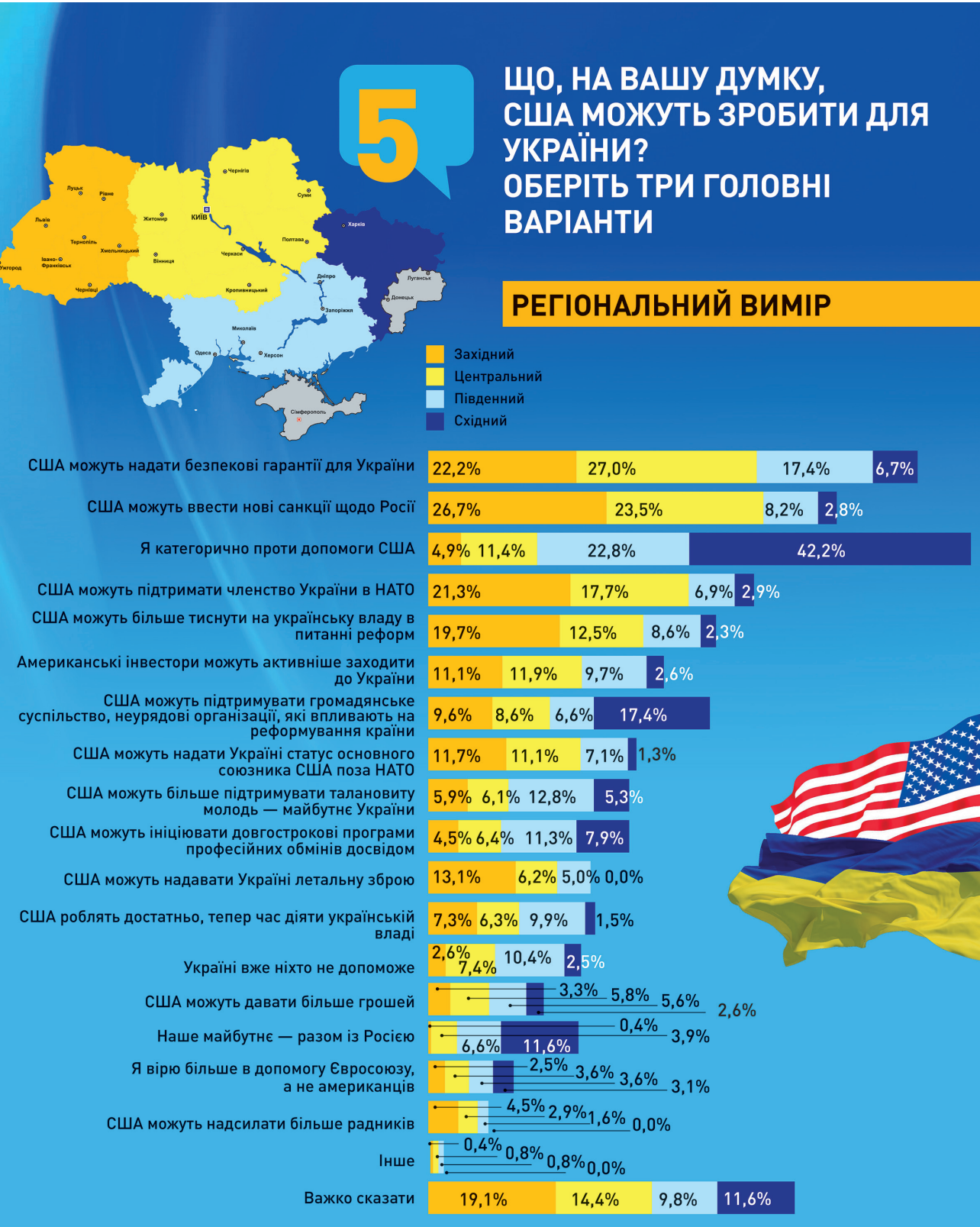

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

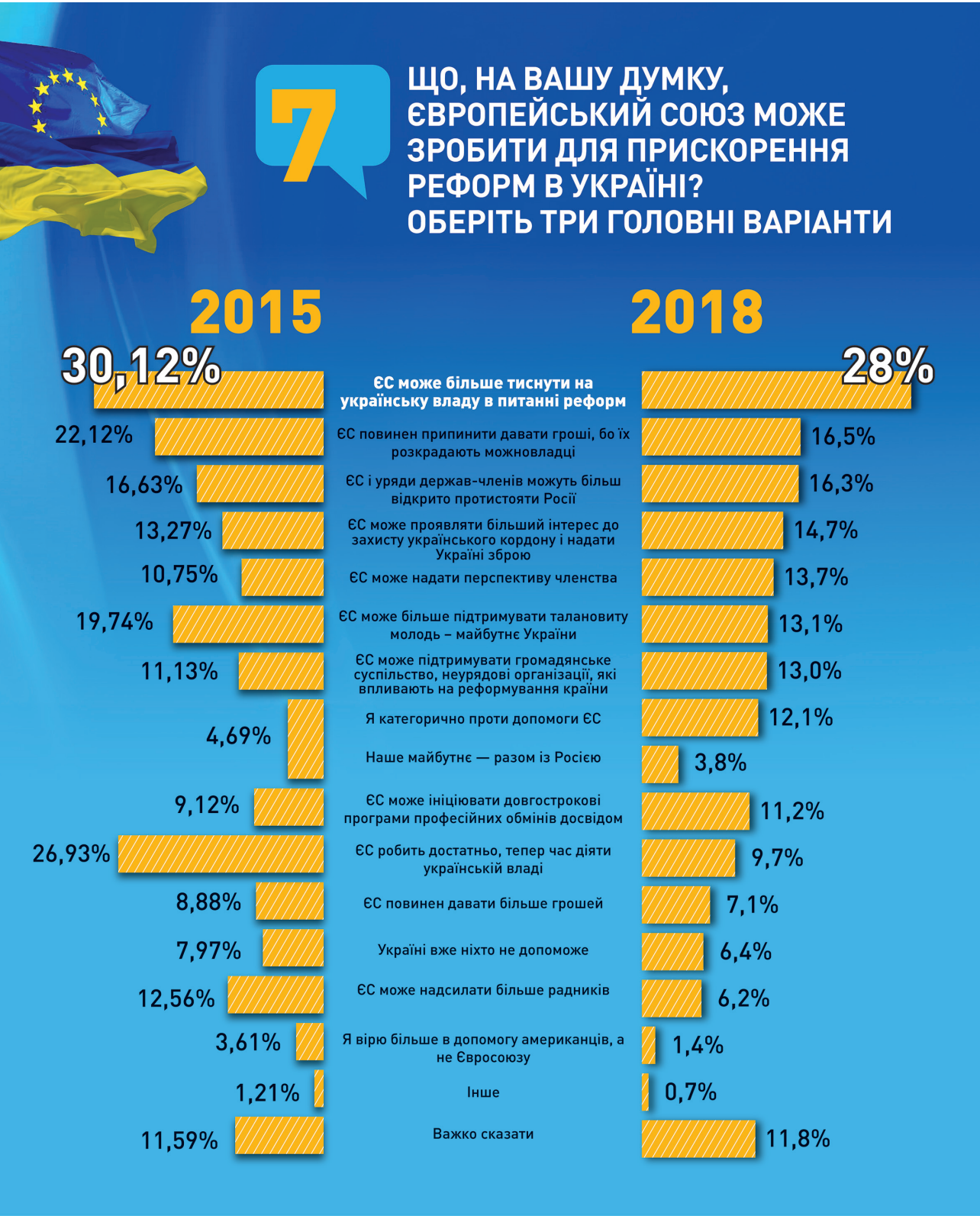

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

ПОРІВНЯННЯ

Опитування здійснено GfK Ukraine. Вибірка: 2000 респондентів у віці 18 років та старше. Вибірка репрезентативна за статтю, віком, регіоном проживання та розміром населеного пункту. Період проведення опитування: з 22 жовтня по 10 листопада 2015 року.

Відповіді на запитання Центру «Нова Європа» отримані в рамках опитування, здійсненого Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Київським міжнародним інститутом соціології з 16 по 28 серпня 2018 року. Опитано 2041 респондент. Похибка – 2,3%.

ПРО ЦЕНТР «НОВА ЄВРОПА»

Центр «Нова Європа» (ЦНЄ) заснований у 2017 році як незалежний аналітичний центр. Попри новий бренд, він базується на досвіді команди, яка разом працює з 2009 року (раніше в рамках Інституту світової політики). Аналітики Центру «Нова Європа» стали впізнаваними, адже запропонували якісний аналітичний продукт із питань зовнішньої політики України та безпеки в регіоні, поєднавши його з активними та ефективними зусиллями з адвокатування.

Бачення Центру «Нова Європа» максимально наближене до бачення майбутнього Української держави більшістю громадян: Україна повинна бути інтегрованою в Євросоюз і НАТО. Під інтеграцією ми вбачаємо не стільки формалізоване членство, скільки запозичення найкращих стандартів і практик для фактичної належності України до євроатлантичного ціннісного простору.

Докладніше про Центр «Нова Європа»: neweurope.org.ua